

Dotaz č. 9: Jak lze poznat u dítěte Tourettův syndrom? Může se vyskytnout také u chlapců?

Odpověď:

Tourettův syndrom (dále TS) je způsoben vrozeným postižením hlubokých částí (jader) mozku, odborně zvaných bazální ganglia. Jedna z hlavních příčin TS spočívá v nadměrné činnosti dopaminového systému v bazálních gangliích. Tímto syndromem trpí jeden člověk z 1000, **muži čtyřikrát častěji než ženy**. Po narození vypadá dítě zdravě, postižení se projeví kolem šestého roku věku.

Na povrchu jsou lidé s TS klidní, uvnitř neustále cítí protestující svaly, které mají tendenci se nekontrolovaně škubat. Lidé s TS svůj stav přirovnávají k aerobiku, který je velmi vyčerpávající a únavný. Žijí v rytmu TS, který určuje, kdy a co mohou dělat a jim nezbyvá nic jiného než poslouchat.

U některých lidí jsou svalové záškuby tak silné, že si např. rozbijí hlavu o zed', zlámou si nohu, protože s ní tlučou o podlahu, rozdrtní si zápěstí o klávesnici počítače apod. Zranění jsou nejrůznější a velmi často těžká.

Pro onemocnění jsou typické především **nápadné pohybové tiky**, mrkání, trhání hlavou a končetinami, různé grimasy apod. Tiky mohou být i zvukové - posmrkávání, chrochtání, kňourání, nutkavé pískání, vykřikování celých slov a vět, jejich opakování apod. Výkřiky i pohyby mohou mít nevhodný nebo neslušný obsah.

Tiky se vyskytují mnohokrát za den a zhoršují se při stresu. Typ, intenzita i tíže tiků se mohou během života měnit. Většinou se u postiženého objevují oba druhy tiků (pohybové a zvukové). Tikům předcházejí nepříjemné pocity (např. pálení v očích před mrknutím, ztuhnutí šíje ustupující záškubem hlavy, pocit zaškrcení končetiny před protažením, ucpání nosu před frknutím apod.), jimiž je jedinec k provedení tiků nucen. Po vykonání tiků nepříjemné pocity ustoupí a nastává dočasná úleva. **Tiky jsou částečně potlačitelné vůlí, avšak za cenu značného duševního úsilí a vzrůstu vnitřního napětí.**

Tyto jedince těžko někdo přehlédne. Svými tiky budí pozornost okolí a o to víc musejí tiky dělat. Lidé nevědí, co si o jejich chování myslet.

Syndrom je spojen s dalšími obtížemi, jako je dysgrafie a dyslexie, což jsou problémy se čtením a psaním. Extrémním projevem je koprofalie, tedy nutkané vyslovování sprostých slov. Obrovským problémem je hyperaktivita. U dětí se často vyskytují školní problémy, úzkost, někdy i deprese. Jsou mj. odrazem jejich problematického kontaktu s lidmi, kteří je nezdědka vyřazují ze své společnosti.

Tourettův syndrom je typicky dědičnou záležitostí. TS je porucha celoživotní, avšak v průběhu života se může míra postižení různě měnit. Nebývá výjimkou, že potíže na čas vymizí a posléze se opět navrátí.